

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

68.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 2-го Септября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 2-go Września.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 26-го Августа.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 17-го Августа, Состоящій въ Вѣдомствѣ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Баронъ *Угерь-Штернбергъ*, назначенъ Чрезвычайнымъ Посланникомъ и Полномочнымъ Министромъ при Дворѣ Его Величества Короля Датскаго.

Государь Императоръ, Высочайше повелѣть соизволилъ: Въ неорганизованные баталіоны Учебныхъ Карabinieriныхъ полковъ впредь вовсе не принимать малолѣтнихъ дѣтей дворянъ и оберъ-офицерскихъ (исключая имѣющихъ отъ роду 16 и болѣе лѣтъ, которые по особому объ нихъ положенію зачисляются на дѣйствительную службу въ третьи строевые баталіоны), и за тѣмъ, дозволить приемъ таковыхъ малолѣтнихъ во все заведенія военныхъ кантонистовъ, въ неограниченномъ числѣ, кромѣ Воронежскихъ и Кіевскаго баталіоновъ, изъ коихъ въ первые принимать по прежнему по 10-ти человекъ въ роту, а въ послѣдній, по значительному состоянію наличныхъ кантонистовъ, вмѣсто 50-ти, какъ нынѣ существуетъ, по 100 человекъ.

Извѣстія съ Кавказа.

Самурскій отрядъ, двинувшись изъ дер. Улучуръ чрезъ Кумухъ, поднялся 20 Іюня на высоты Турчидага, для возстановленія здоровья войскъ. Главная дѣль эта вполне достигнута, и по извѣстіямъ отъ 8 Іюля, Главнокомандующій ожидалъ только прекращенія холеры въ Лезгинскихъ селеніяхъ между Аварскимъ и Кара-Койсу, дабы приступить вновь къ дѣйствіямъ противъ непріятеля.

Въ Дагестанскій отрядъ, въ Теміръ-Ханъ-Шуръ и Чиръ-Юртъ не было уже нѣсколько дней заболѣвшихъ холерою, но признаки эпидеміи явились на Кумыкской плоскости и на передовой линіи.

На правомъ флангѣ Кавказской линіи и на восточномъ берегу Чернаго Моря все было спокойно и холера не показывалась.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 26-go Sierpnia.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 17-go Sierpnia, Zostający w Wydziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Reczywisty Radca Stanu Baron *Ungern-Sternberg*, mianowany Nadzwyczajnym Posłem i Pełnomocnym Ministrem przy dworze Najjaśniejszego Króla Duńskiego.

JEGO CESARSKA MOŚĆ Najwyżej rozkazać raczył: do nieuformowanych jeszcze batalionów Naukowych Półków Karabinierów, zgoła odtąd nie przyjmować małoletnich dzieci szlachty i ober-oficerów (prócz mających wieku lat 16 i więcej, którzy na mocy osobnych dla nich prawideł, zaliczają się do rzeczywistej służby w trzecich liniowych batalionach), a natomiast dozwolić przyjmowania takowych małoletnich do wszystkich zakładów wojskowych kantonistów, w liczbie nieograniczonej, prócz batalionów Woronezkich i Kijowskiego, z których do pierwszych przyjmować jak dotąd po 10-ciu ludzi do roty, a do ostatniego, z powodu znacznej liczby obecnych kantonistów, zamiast 50-ciu, jak teraz istnieje, po 100 ludzi.

Wiadomości z KAUKAZU.

Oddział Samurski, wyruszywszy ze wsi Uluczur przez Kumuch, wstąpił na góry Turczydachu, dla polepszenia zdrowia wojska. Główny cel ten został osiągnięty, i podług doniesień z d. 8-go Lipca, Głównodowodzący czekał tylko na uśmierzenie się cholery we wsiach Lezgińskich, między Awarским i Kara-Kojsu, aby rozpocząć znowu działania przeciwko nieprzyjacielowi.

W oddziale Dagestańskim, w Temir Chan-Szurze i Czyr-Jurcie nie było już przez dni kilka nowych przypadków cholery, ale oznaki epidemii zjawily się na płaszczyźnie Kумыкскіей i na przedowej linii.

Na prawym skrzydle lini Kавказкіей i na wschodnim brzegu morza Czarnego wszystko było w spokojności i cholera się nie wszczyła.

П р у с с і я .

Берлинъ, 22 Августа.

Пишутъ изъ Вѣны: „Объясненія, представленныя г-мъ Гизо, относительно Италіи, французской палатѣ перовъ, произвели здѣсь глубокое впечатлѣніе. Противодѣйствіе политики Лудовика-Филиппа, прежде такъ снисходительной, ясно замѣчается въ дѣлахъ полуострова. Окончательнаго рѣшенія вопроса ожидаютъ въ Ноябрь. Движенія войскъ въ большомъ размѣрѣ прекратились, и очень можетъ быть, что войска въ Ломбардо-Венеціанскомъ Королевствѣ будутъ усилены не вдругъ, а постепенно, въ извѣстные періоды времени. Какъ бы то ни было, принята: недавно мѣра оказывается теперь менѣе-полезною и даже несвоевременною, и всѣ убѣждены, что спокойствіе въ Ломбардіи можетъ быть поддержано осторожнымъ употребленіемъ обыкновенныхъ средствъ.“

— Въ Карлеруэской газетѣ напечатано слѣдующее: „Князь Канино (сынъ Люсіана Бонапарте), приѣзжавшій въ Берлинъ, былъ принятъ при королевскомъ дворѣ очень радушно, и Король, въ теченіе нѣсколькихъ часовъ, бесѣдовалъ съ этимъ римскимъ гражданиномъ о великой и трудной задачѣ, рѣшеніе которой принялъ на себя Папа. При этомъ, какъ говорятъ, Его Величество отзывается о Папѣ въ такихъ одушевленныхъ выраженіяхъ, что князь Канино не могъ не удивляться сочувствію, выказанному протестантскимъ государемъ Пруссіи къ Пію IX-му. Какъ князь Канино не преминетъ, по возвращеніи своемъ въ Римъ, объявить о столь-дружественныхъ отзывахъ прусскаго монарха главѣ римской церкви, то это обстоятельство придастъ Папѣ еще болѣе рѣшимости — бодро и безбоязненно слѣдовать путемъ, который избранъ Его Святѣйшествомъ. Въ то же время, обнаруженный Пруссіимъ Королемъ образъ мыслей можетъ вывести Итальянцевъ изъ заблужденія, заставляющаго ихъ думать, будто Германія препятствуетъ развитію политическихъ улучшеній въ италійскихъ владѣніяхъ.“

23 Августа.

Изъ Вѣны, отъ 13-го с. м., пишутъ: „Здѣсь пронесся слухъ, будто-бы въ Луккѣ произошли безпокойства, въ слѣдствіе которыхъ Его Высочество герцога оставилъ лѣтнюю резиденцію, удалился со всею фамиліею въ княжество Массу и, въ силу существующихъ договоровъ, потребовалъ вооруженнаго посредничества со стороны Австріи. Впрочемъ, по письмамъ изъ Турина, отъ 10-го с. м., извѣстіе объ удаленіи герцога луккаго въ Массу не подтверждается.“

— Съ галиційской границы пишутъ, что, по ходатайству графа Стадіона, новаго губернатора австрійской Галиціи, прибывшаго въ Лембергъ 1-го Августа, третій изъ тамошнихъ мятежниковъ, молодой священникъ, помилованъ и освобожденъ отъ исполненія надъ нимъ смертнаго приговора.

— По извѣстіямъ изъ Кенигсберга, отъ 11-го с. м., депутатъ фон-Барделебенъ, письмомъ къ обер-президенту, д-ру Беттихеру, сложилъ съ себя званіе члена соединеннаго комитета.

Ф р а н ц і я .

Парижъ, 24 Августа.

По случаю исполненія семнадцати лѣтъ со времени восшествія своего на престолъ, Король помиловалъ слишкомъ 600 преступниковъ, кои, въ продолженіе заключенія своего въ тюрьмѣ, вели себя безукоризненно.

— Королева Христина возвратилась вчера изъ Гавра въ Парижъ, но такъ какъ она предполагала пробыть въ Гаврѣ до исхода Сентября, то полагаютъ, что полученныя изъ Мадрита извѣстія ускорила ея возвращеніе. Герцога Немурскій, въ прошлую Пятницу, выѣхалъ съ своею супругою въ Компьень, въ Субботу осматривалъ лагерь и далъ большой обѣдъ генераламъ и офицерамъ. Герцогъ Омальскій, пробывъ нѣсколько дней въ замкѣ Э, отправился оттуда въ Субботу въ Байонну.

— Герцогъ Валенси, маршалъ Нарваэзъ, отправился вчера въ Мадридъ, какъ слышно, по приглашенію Королевы Изабеллы.

— Назначена коммисія подъ предсѣдательствомъ принца Монпансье, для произведенія разныхъ опы-

П р у с с і я .

Berlin, 22 sierpnia.

Piszą z Wiednia: „Освідчення P. Guizota w Izbie Parów, w przedmiocie interesów włoskich, sprawiło tu głębokie wrażenie. Zmiana polityki Ludwika Filipa, przedtém tak powolnej, okazuje się widocznie w sprawach półwyspu. Ostatecznego rozwiązania tój kwestyi oczekują w Listopadzie. Poruszenia wojsk na wielką stopę ustaliły, i bardzo bydz może, że wojska w Lombardzko-Weneckiem królestwie będą wzmocnione nie nagle, ale stopniowo, w oznaczonych periyodach czasu. Jakkolwiek bądź, przedsięwzięty niedawno środek okazuje się teraz mniej pożytecznym a nawet niewczesnym, i wszyscy są przekonani, że spokojność Lombardyi może być utrzymaną przez ostrożne użycie środków zwyczajnych.“

— W gazecie wychodzącej w Karlsruhe, czytamy następuje: „Xiąże Canino (syn Lucyana Bonapartego), który niedawno przejeżdżał przez Berlin, przyjęty był u królewskiego dworu z wielką uprzejmością, i Król przez kilka godzin rozmawiał z tym Rzymskim obywatelem o wielkiem i trudnem zadaniu, którego rozwiązanie wziął na siebie Papież. Przytém, jak mówią, Jego Kr. Mość wyrażał się o Papieżu w tak pełnych czucia wyrazach, że Xiąże Canino nie mógł nie dziwić się współczuciu, wynurzonemu przez protestanckiego monarchę Prussku osobie Piusa IX. Że zaś Xiąże Canino nie zaniecha zapewne, za powrotem do Rzymu, donieść mu o tak przyjaznym usposobieniu Króla Prusskiego, okoliczność ta doda Jego Świątobliwości więcej jeszcze energii, aby stanowczo i bez obawy postępował dalej w zawodzie, jaki sobie zakreślił. Obok tego, okazany przez Króla Prusskiego sposób myślenia, może wyprowadzić Włochów z błędu, w którym się znajdują, myśląc, że Niemcy stoją na przeszkodzie rozwinięciu politycznych ulepszeń w krajach włoskich.“

Dnia 23 sierpnia.

Z Wiednia, d. 13 sierpnia piszą: „Rozeszła się tutaj pogłoska, jakoby w Lucee zaszły zaburzenia, w skutku których Xiąże tameczny opuścił lętnią rezydencją i usunął się ze swoją rodziną do xięstwa Massa na zasadzie zaś istniejących traktatów, zażądał zbrojnej interweneyi ze strony Austrii. Zresztą, podług listów z Turynu pod d. 10 sierpnia, wiadomość o usunieniu się Xięcia Lukki do Massy nie potwierdza się.“

— Z nadgraniczy Galicyjskiej piszą, że w skutek wstąpienia się Hr. Stadion, nowego Gubernatora austriackiej Galieyi, który przybył do Lwowa 1 sierpnia, trzeci z tamecznych buntowników, młody kapitan, otrzymał ulaskawienie i został uwolniony od kary śmierci.

— Podług wiadomości z Królewca, d. 11 sierpnia, deputowany von-Bardeleben, w liście do Ober-Prezydenta, P. Bettigera, złożył z siebie dostojność członka Połączonego Komitetu.

Ф р а н ц і я .

Paryż, 24 sierpnia.

Król, z powodu siedemnastoletniej rocznicy swego wstąpienia na tron, ulaskawił przeszło sześciuset przestępców, którzy podczas więzienia sprawowali się nienagannie.

— Królowa Krystyna wróciła wczoraj z Hawru do Paryża; że zaś w pomienionem mieście miała bawić do końca wrzesnia, wnoszą, że wiadomości z Hiszpanii nadeszłe przyspieszyły jej powrot. Xiąże Nemours wyjechał w zeszy Piątek, d. 21, z małżonką swoją do Compiègne, a w Sobotę zwiędził obóz i dał wielki obiad dla Jenerałów i oficerów. Xiąże Aumale, który kilka dni bawił w zamku Eu, udał się ztamtąd w Sobotę do Bajonny.

— Marszałek Narvaez, Xiąże Walencyi wyjechał wczoraj do Madrytu. Mówią, że go powołała Królowa Izabella.

— Wyznaczona została Kommissya, pod przewodnictwem Xięcia Montpensier, do przedsięwzięcia różnych doświad-

говъ и соображенія достоинства взрывной хлопчатой бумаги.

— Къ учредителямъ, въ разныхъ мѣстахъ Франціи, такъ называемыхъ бенефъ избиратель ои реформы, *Journal des Débats* отзывается слѣдующими словами: „Мы знаемъ васъ! за 50 предъ симъ лѣтъ вы именовались клубами якобинцевъ.“

— Вчера, въ церкви Св. Магдалины совершена была панихида за упокой души герцогини Праленъ. Богослуженіе началось литургією, на которой находилось до 150 чел. Посились слухи, что тѣло будетъ перевезено въ Корсику, но это не послѣдуетъ безъ предварительнаго согласія маршала. Домъ герцога въ Парижѣ и замокъ его Праленъ опечатаны судебнымъ порядкомъ, какъ на лѣтство его 9 дѣтей, изъ числа коихъ только старшая дочь за мужемъ въ Piemontъ, а живеть всегда въ Туринѣ; другая, 18 лѣтъ, немедленно по смерти герцогини выѣхала къ своему дѣду, чтобы утѣшать его въ несчастіи. Четыре младшія дочери находятся теперь въ домѣ бабки, матери обвиненнаго, которая весьма уже стара и слѣпа, и ничего не знаетъ о преступленіи сына; при ней неотступно находятся теперь четыре ея дочери, г жи: Беарнъ, Сабранъ, Кальвертъ и Гаркуръ. Три сына обвиненнаго герцога отвезены дѣдею въ замокъ подъ Медуномъ, въ которомъ герцогъ жилъ предъ совершеніемъ преступленія. Ошибочно извѣщали что одинъ изъ сихъ сыновей женатъ. Престарѣлая герцогиня Праленъ — сестра гр. Бретеля. Убитая герцогиня принесла своему мужу приданаго 110,000 фр. дохода въ рентахъ, и столько же досталось бы ей по смерти ея отца. Герцогъ получалъ столько же дохода. Дѣти герцога получаютъ наслѣдство послѣ своей бабки и послѣ маршала Себастьяни а равно и по смерти генерала Тибурціи Себастьяни, брата ихъ дѣда, который хотя и женатъ, но не имѣетъ дѣтей. Несчастіе маршала возбуждаетъ всеобщее участіе, и многіе полагаютъ, что оны не перенесетъ этого удара. Слышно, что до полученія извѣстія о смерти своей дочери, оны выѣхала изъ Женевы къ водамъ въ Ниццу. Правительство хотеть предложить злополучному отцу пароходъ, для перевезенія тѣла своей дочери въ Корсику.

— Говорятъ, что Король, подписывая повелѣніе о созваніи суда перовъ, сказалъ: „Я много испыталъ горестей съ 1830 года, но ни разу въ продолженіе моего царствованія не былъ огорченъ болѣе теперешняго.“

— Герцогъ Праленъ съ давняго уже времени жилъ въ несогласіи съ своею женою: отецъ ея, маршалъ Себастьяни, и дѣда герцога, герцогъ же Коани, всячески старались примирить ихъ; говорятъ даже, что Король и Королева, а въ особенности принцесса Аделанда, удостоивавшая герцогиню Праленъ своимъ благорасположеніемъ, употребили все старанія къ восстановленію добраго согласія между супругами Праленъ; герцогъ всегда былъ склоненъ къ примиренію, но герцогиня была, кажется, ревнива и вспыльчива. Герцогъ Праленъ пользовался благосклонностію принца Орлеанскаго, а по его смерти, герцога Немурскаго. До происшествія, оны совершенно примирялись съ супругою. Въ журналѣ *Droit* пишутъ: „Несчастная герцогиня, безъ сомнѣнія, подозрѣвала своего мужа въ преступной связи съ гувернанткою Люзи; она, какъ слышно, хотѣла даже требовать развода, но герцогъ, слѣдуя благоразумному совѣту, согласился удалить гувернантку, которой герцогиня, изъ благодарности за воспитаніе меньшихъ ея дѣтей, назначила пожизненный пенсіонъ. При всемъ томъ, герцогъ весьма былъ недоволенъ поступками своей жены, которую обвинялъ въ разглашеніи домашнихъ распрей.“ Въ томъ же журналѣ пишутъ: что герцогъ, сожигая въ каминѣ своей халатъ, зашитанный кровью, бросилъ въ огонь и кинжалъ, котораго рукоять сгорѣла; что въ спальнѣ герцогини снурокъ отъ колокольчика заброшенъ былъ на верхъ, и что вѣроятно послѣ продолжительной борьбы, приведенъ былъ въ движеніе другой колокольчикъ, отъ котораго снурокъ висѣлъ у камина. Лакей, первый въбѣжавшій въ спальню герцогини, увидѣвъ ее умирающею, бросился опрометью въ кабинетъ своего барина и замѣтилъ, какъ оны умывала руки, обогрѣвая кровью. Въ каминѣ, въ коемъ находились остатки сожженнаго халата и кинжалъ, замѣчены также были части шелковыхъ платковъ и салфетокъ, а также множества бумагъ. На вопросъ о причинѣ, по которой все это было сожжено, герцогъ едва былъ въ состояніи вымолвить нѣсколько несвязныхъ словъ.

чеи і roztrząsienia wartości piorunującej bawełny w porównaniu z prochem strzelniczym.

— Do urządzających w różnych punktach Francji tak nazwane uczy reformy wyborczej, *Journal des Débats* odzywa się w te słowa: „Znamy was! przed 50 laty nazywaliście się klubami Jakobinów.“

— Wczoraj, w kościele św. Magdaleny, odbyło się żałobne nabożeństwo za duszę Xiężny Praslin, na którym znajdowało się około 150 osób. Mówiono wprawdzie, że ciało, które po nabożeństwie znów do grobów zawieszono, przewiezione będzie do Korsyki, ale zdaje się, że to bez poprzedniego zezwolenia Marszałka nie nastąpi. Dom Xięcia w Paryżu, jako też i zamek Praslin, w interesie jego dziejeorga dzieci, został sądownie opieczętowany. Tylko najstarsza córka jest poślubiona pewnemu Piemontczykowi i mieszka zwykle w Turynie. Druga, 18 letnia, zaraz po śmierci matki, wyjechała do dziada, dla ostudzenia mu ile-możności tak okropnego ciosu. Cztery młodsze córki znajdują się obecnie w domu matki Xięcia, która będąc w wieku nader podeszłym i ociemniała, nie wie nic o zbrodni swego syna. Ciągłe otaczają ją cztery jej córki, panie: Bearn, Sahran, Calvières i Harcourt. Trzej synowie oskarżonego Xięcia zawiezieni zostali przez stryja do zamku pod Melun, gdzie ojciec ich bawił przed popełnieniem zbrodni. Doniesiono błędnie, że jeden z tychże synów był ożenionym. Sędziwa Xiężna Praslin jest siostrą Hr. Breteuil. Zabita Xiężna wniosła w posagu swemu małżonkowi 110 000 fr. dochodu w rentach, drugie tyle miało spaść na nią po zgonie jej ojca. Xiężę posiadał takż samą intratę. Dzieci jego odziedziczą spadek po babce i po Marszałku Sebastianim, którego ich matka była jedyną córką, tudzież po Jenerale Tyburciszu Sebastianim, bracie ich dziada, który lubo jest żonatym, nie ma jednakże potomków. Los sędziwego Marszałka wzbudza powszechne współczucie; wielu mniema, że przy swém słabém zdrowiu, ciosu tego przeżyć nie zdoła. Słychać, że przed odebraniem tej smutnej wiadomości, wyjechał z Genewy, udając się do wód w Nicei. Rząd ma zamiar ofiarować nieszczęśliwemu ojcu parostatek, dla przewiezienia zwłok jego córki do Korsyki.

— Mówią, że Król podpisując postanowienie, zwołujące Sąd Parów, miał wyrzec: „Od 1830 r. wiele prób dotkniętych przebyłem, lecz wypadek ten jest mi najboleśniejszym w całym moim panowaniu.“

— Już od dawnego czasu Xięstwo Praslin żyli z sobą w nieporozumieniu; Marszałek Sebastiani, ojciec zamordowanego, i Xiężę Coigny, wuj Xięcia, starali się najusilniej pojednać małżonków; mówią nawet, że Król i Królowa, a nadewszystko Xiężniczka Adelaïda, która panią Praslin zaszczycała swoją przychylnością, dokładali całej usilności w celu przywrócenia dobrego porozumienia między niemi. Xiężę jakoby okazywał zawsze gotowość do spokojnego pojęcia, Xiężna zaś, jak się zdaje, była zazdrośną, i drażliwą. P. Praslin był osobistym przyjacielem Xięcia Orleanu, a po jego zgonie, Xięcia Nemours. Przed ostatnim krwawym wypadkiem, zupełnie był z małżonką pojedany. W dzienniku *Droit* piszą: „Jest rzeczą niewątpliwą, że nieszczęśliwa Xiężna powzięta była podejrzenie, o występnych stosunkach męża swego z panną Luzy, i miała nawet żądać rozłączenia; ale Xiężę, idąc za udzieloną mu swiatłą radą, zgodził się na oddalenie guwernantki, której Xiężna, przez wdzięczność za wychowanie jej najmłodszych dzieci, wyznaczyła dożywotnią pensją. Mimo to Xiężę głęboko był dotknięty postępowaniem swojej małżonki, której rozgłoszenie swarów domowych przypisywał.“ Tenże sam dziennik powiada: że Xiężę, razem z szlafrokiem swoim krwią zbroczonym, spalił także na kominku sztylet, którego rękojeść zgorzała, tudzież, że w sypialni Xiężny, sznur od dzwonka przy łóżku był w górę zarzucony, i że dopiero po długiej walce, Xiężna musiała dopaść drugiego dzwonka, od którego sznur wisiał przy kominku. Służący, który wpadł pierwszy do pokoju zamordowanej, widząc ją dogorywającą, pobiegł szybko do swego pana, i zastał go umywającego w miednicy ręce, krwią zbrozone. W kominku, gdzie znaleziono spalony szlafrok i sztylet, spostrzeżono także szczątki chustek jedwabnych i serwet, jako też mnóstwa papierów. Xiężę, zapytany o powód tego spalania, ledwo mógł wyjąkac kilka wyrazów bez związku.

Производится изслѣдованіе дѣла относительно обвиненія въ подкупѣ по устройству желѣзной дороги въ Мо. Въ послѣднюю Субботу слѣдственный судья Легонидекъ пригласилъ къ себѣ депутатовъ: Лербетта, Люно, и Гали, которые при преніяхъ палаты депутатовъ говорили противъ сего проекта. Г. Люно нѣтъ въ Парижѣ, а Г. Лербеттъ объявилъ, что если его допрашиваютъ какъ депутата, то онъ отказывается во всякомъ объясненіи на счетъ того, что имъ было сказано съ кафедры, ибо это противно независимости депутата, но какъ частное лице онъ ничего не знаетъ относительно сего дѣла.

— Говорятъ, что для устраненія такихъ случаевъ, которые произошли при разрѣшеніи копей въ Алжирѣ, военный министръ постановилъ, чтобы подобнаго рода разрѣшенія даваемы были впредь посредствомъ публичныхъ торговъ.

— Поговариваютъ о введеніи въ употребленіе слоновъ въ алжирской арміи. Известно, что Кароагеняне имѣли много слоновъ, которыхъ употребляли во время войны, а въ настоящее время, Англичане, при своей Остъ-Индской арміи, содержатъ ихъ слишкомъ 6,000, и извлекаютъ изъ этого значительную пользу.

— Въ сегоднешнемъ Монитерѣ сообщаютъ, что герцогъ Праленъ скончался вчера, въ пять часовъ по-полуночи, въ Люксембургскомъ замкѣ. По заключенію химиковъ, причину его смерти былъ значительный приемъ мышьяка, къ которому онъ прибѣгнулъ въ то время, когда навшее на него подозрѣніе сдѣлалось столь сильнымъ, что его арестовали и предали суду. Сильная рвота, коею онъ страдалъ въ Среду вечеромъ и въ Четвертокъ, кажется, только замедлила дѣйствіе яда, возобновившееся со всею силою въ Воскресенье.

— Въ *Journal des Débats*, подтверждая эти обстоятельства, присовокупляютъ, что, по арестованіи герцога Пралена, найдена была въ его кармаѣ пустая склянка, въ коей остатокъ жидкости, какъ по химическому изслѣдованію, оказалось, заключалъ въ себѣ такое количество мышьяка, что его достаточно было бы для отравленія нѣсколькихъ человекъ.

— Изъ сообщеній нѣкоторыхъ французскихъ газетъ видно, что существуетъ сомнѣніе на счетъ того, послѣдовала ли смерть герцога Пралена отъ принятой имъ отравы еще въ собственной своей квартирѣ, или, онъ имѣлъ возможность отравиться вторично въ Люксембургской тюрьмѣ.

— Вѣсть о смерти герцога Пралена не произвела въ Парижѣ особеннаго впечатлѣнія, потому что публика за нѣсколько дней была уже къ тому приготовлена. Сегодня, въ 4 часа утра, тѣло умершаго было анатомировано, а завтра будетъ погребено. Начальникъ полиціи общей безопасности, Г. Аларъ, также многіе ея агенты и камердинеръ герцога, какъ слышно, арестованы, для произведенія изслѣдованія, какимъ образомъ герцогъ, при бдительномъ за нимъ присмотрѣ, могъ принять ядъ. По случаю смерти герцога Пралена, производство дѣла въ судѣ перовъ, по мнѣнію здѣшнихъ газетъ, прекратится; но процессъ противъ дѣвицы Люзи будетъ производиться въ обыкновенномъ уголовномъ судѣ. Со времени помѣщенія герцога Пралена въ Люксембургскомъ замкѣ, всѣ усилія склонить его къ признанію, были тщетны.

— Въ *la Patrie* сообщаютъ: Канцлеръ и комиссія суда перовъ отправились вчера, до-полуночи, въ заключеніе герцога Пралена. Его нашли въ постелѣ сильно страдающимъ, вѣрно въ слѣдствіе прежде принятаго имъ яда. Герцогъ сначала съ большимъ затрудненіемъ отвѣчалъ на вопросы канцлера, постоянно приглашавшаго его, чтобы онъ успокоился, а потомъ отвѣчалъ искренно. Герцогъ во время сего допроса нѣсколько разъ заливался горькими слезами. О послѣдствіяхъ сего допроса члены комиссіи сохраняютъ глубочайшее молчаніе.

— Сегодня до-полуночи нѣсколько полицейскихъ чиновниковъ приступили къ обыску дома Себастиана и квартиръ обихъ любовницъ герцога, которые были гувернантками при его дѣтихъ. Переписка, найденная въ квартирѣ дѣвицы Люзи, была пересматриваема комиссіею суда перовъ, которая также допрашивала и гувернантокъ. Люзи обнаруживала совершенное спокойствіе, и по видимому не имѣла ни малѣйшаго опасенія на счетъ слѣдствія; она созналась, что нѣсколько разъ отвѣчала съ досадою герцогинѣ Праленъ, ревности и раздраженія которой опасалась. Она была поводомъ къ частымъ ссорамъ между герцогомъ и герцогинею. Герцогиня подозрѣ-

Одбыва сѣ ciągle śledztwo co do obwinień o przekupstwo przy kolei żelaznej do Meaux. W ostatnią Sobotę, d. 22, Sędzia instrukcyjny Legonidec, wezwał przed siebie Deputowanych Lherbette, Luneau i Galis, którzy przy rozprawach Izby Deputowanych przeciw temu projektowi mówili. Ale P. Luneau nie znajduje się w Paryżu, P. Lherbette zaś oświadczył, że jeżeli jest pytany jako Deputowany, odmówi wszelkiego objaśnienia względem tego, co na mównicy powiedział, gdyż to nadwyręża niezawisłość Deputowanego, zaś jako prywatna osoba nie o tym interesie nie wie.

— Głoszą, że aby uniknąć ponówienia się okoliczności podobnych do tój, jaka zaszła przy koncessyi na kopalnię w Algierji, Minister wojny postanowił, aby koncessye tego rodzaju otrzymywane były na przyszłość przez publiczne licytacje.

— Jest mowa o użyciu słoniów w armii Algierskiej, tak do juków jako i do pociągu. Wiadomo, że Kartagińczycy mieli wiele słoniów, których do wojen swych używali, a i w tój chwili Anglicy, przy swój armii w Indjach Wschodnich, mają ich przeszło 6,000 i największe z nich ciągną korzyści.

— Dzisiejszy *Monitor Paryzki* donosi, że Xiążę Praslin zakończył życie wczoraj o godzinie 5-ej, w pałacu Luxemburskim. Przyczyną tój śmierci, podług zdania biegłych, była trucizna arseniku, wziętego w znacznej dozie, w chwili, gdy padające nań podejrzenie stawało się tak wyraźnem, iż sam uznał, że przed sąd stawionym być musi. Obfite womity, których doświadczał we Srodę (d. 18) wieczorem i przez Czwartek, zdaje się, że tylko opóźniły działanie trucizny, które, po ustaniu womitów, wznowiło się w całej mocy w Niedzielę.

— Dziennik *Journal des Débats*, potwierdzając powyższą wiadomość, wzmiankuje, że przy arestowaniu Xięcia Praslin, znaleziono w jego kieszeni flaszczykę wypróbną, w której pozostałe krople plynu, jak się z analizy chemicznej przekonano, zawierały w sobie tak wielką ilość arseniku, iż wystarczyłaby na otrucie kilku osób.

— Z innych jednak francuzkich dzienników okazuje się, że wielka zachodzi wątpliwość, czy śmierć Xięcia jest skutkiem trucizny zażytej przez niego jeszcze w jego mieszkaniu, lub też, czy nie miał sposobności otrucia się powtórnie w więzieniu Luxemburskiem.

— Wieść o śmierci Xięcia Praslin nie zrobiła żadnego szczególnego wrażenia w Paryżu, gdyż już do tego publiczność od kilku dni była przygotowana. Dziś rano, o godzinie 4-ej, odbyto sekcję ciała zmarłego, którego pochowanie nastąpi jutro rano. Naczelnik policji bezpieczeństwa, P. Allard, równie jak wielu jego agentów i jeden z kamerdynerów Xięcia mieli być arestowani, dla wyśledzenia, jakim sposobem Xiążę Praslin, przy czujnym dozorze, mógł wziąć truciznę. Ze śmiercią Xięcia Praslin, process kryminalny kończy się przed Sądem Parów, lecz ma być wytoczony przed Sądy zwyczajne, przeciwko pannie Luzy. Od chwili przewiezienia Xięcia do pałacu Luxemburskiego, próżnemi były wszelkie usiłowania, aby go skłonić do wyznania winy.

— W *la Patrie* czytamy: Kanclerz i Komissya Sądu Parów udała się wczoraj przed południem do więzienia Xięcia Praslin. Znaleziono go w łóżku mocno cierpiącego, zapewne w skutku dawniej wziętej trucizny. Xiążę z początku odpowiadać miał z wielką trudnością na pytania Kanclerza, który go ciągle wzywał, aby odpoczął, później zaś odpowiadał prędko i bez namysłu; przyczém kilka razy zalewał się rzewnymi łzami. O wypadku tego badania, członkowie Komissyi najgłębsze zachowują milczenie.

— Dziś przed południem kilku Komissarzy policyjnych przystąpili do przeszukiwań w pałacu Sebastiani i w mieszkaniach obiedwóch kochanek Xięcia, które obie były guwernantkami przy jego rodzinie. Korrespondencye zabrane w mieszkaniu panny Luzy, przeglądane były przez Komissyją Sądu Parów, która też przesłuchiwała ją samą. Obwiniona okazywała największą spokojność, i nie zdawała się mieć najmniejszej obawy o wypadek śledztwa, o ile to ją samą dotyczy. Wyznała, że kilka razy z żywością odpowiedziała Xiężni Praslin, której zazdrości i gwałtownych uniesień zawsze się obawiała, oraz że była powodem do częstych kłótni między Xięciem i Xiężną. Xiężna miała podejrzenie o jej stosunkach z Xięciem i w

вала Луизи в несповзволительныхъ связяхъ съ герцогомъ и изъявляла часто ей свое неудовольствіе. Болѣе же всего раздосадовало герцогиню путешествіе, совершенное ея мужемъ въ Коренку, за два предъ симъ года, съ двумя старшими дочерьми и дѣвицею Луизи. Только за мѣсяць предъ симъ герцогиня успѣла удалить изъ своего дома Луизи. Герцогъ тотчасъ послѣ своего прїѣзда въ Парижъ, 17 Августа, вечеромъ посѣтилъ Луизи вмѣстѣ съ своими двумя дочерьми, не сказавъ ничто герцогинѣ, которая, узнавъ объ этомъ, сильно упрекала его.

— Въ дополнительной суммѣ на нынѣшній годъ находится, кромѣ отпущенныхъ 48,000 фр. на кресты и ленты почетнаго легіона, еще новыхъ 55,676 фр., для заготовленія самаго матеріала для сказанныхъ украшеній. Къ этому жур. *Sic'e* присовокупляетъ замѣчаніе, что къ 9,938 кавалерамъ почетнаго легіона, пожалованнымъ съ 1842 по 1846 годъ, прибыло 1359 новыхъ; слѣдовательно однимъ настоящимъ Сульта-Гизовскимъ кабинетомъ пожаловано уже 11,297 командировъ, офицеровъ и кавалеровъ сего ордена.

26 Августа.

Извѣстіе о смерти Пралена сообщено было того же вчера въ замокъ Э. Въ Люксембургскомъ дворцѣ и въ зданіи министерства юстиціи происходили вчера и третьяго дня совѣщанія. Вчера въ 10-ть часовъ утра, президентъ палаты перовъ, герцогъ Пакле, былъ у министра юстиціи Г. Гебера. Сегодня по полудни собирався министерскій совѣтъ, для разсмотрѣнія прошенія фамиліи Праленъ, о выдачѣ тѣла умершаго герцога. Слышно, что совѣтъ постановилъ, чтобы тѣло его погребено было въ ту же ночь, безъ всякой пышности, на Монпарнасскомъ кладбищѣ. На гробъ его будетъ положенъ камень безъ означенія фамиліи и безъ всякой надписи.

— Дѣвица Луизи содержится подѣ строгимъ надзоромъ въ *Conciergerie*; ей дозволяютъ только прогуливаться по два часа въ день на горемномъ дворѣ. Она кажется задумчивою и печальною; на лицѣ ея замѣтна необыкновенная блѣдность. Поводъ къ сорорѣ между супругами, окончившейся смертію герцогини Праленъ, подалъ, какъ рассказываютъ, букетъ цвѣтовъ, который, герцогъ, тотчасъ по прибытіи въ Парижъ, послалъ дѣвицѣ Луизи. По медицинскому свидѣтельству на шеѣ убитой найдены были пять ранъ, величиною, отъ 5 до 6 сантиметровъ. Сверхъ того на тѣлѣ ея, на плѣчахъ и рукахъ, оказались знаки болей или менѣе глубокихъ, отъ ударовъ кинжала. Одна рука была пробита насквозь, и палець у оной почти оторванъ. Очевидно что несчастная жертва старалась отклонить отъ себя или выхватить смертоносное оружіе; потому что не только ладони но и поверхность кистей покрыта была ранами, нанесенными повишнему кинжаломъ.

— Въ *Journal des Débats* пишутъ, что по послѣднимъ извѣстіямъ изъ Испаніи, Королева поручила герцогу Валенціи (маршалу Нарвазу) образовать новый кабинетъ.

Англія.

Лондонъ, 19 Августа.

Королева, съ своимъ супругомъ, принцемъ Валійскимъ и наслѣдною принцессою, въ сопровожденіи герцога Лейнингскаго, герцога и герцогини Норфолькскихъ, графа Грей, Виконта Жоселена, генераль-майора Вемиси и сэръ Джемса Клерка, прибыла 21 с. м., въ Субботу, въ Лагганъ, мѣстопробываніе виконта Аберкорна.

— Инфантъ Донъ Жуанъ испанскій, младшій братъ графа Монтемоліна, прїѣхавшій сюда третьяго дня, отправился тотчасъ въ Комбермарское аббатство, гдѣ жителъ его братъ.

— 12-го числа с. м., скончался здѣсь, въ своемъ загородномъ домѣ, Римско-католическій епископъ лондонской епархіи, Гриффитъ.

Бельгія.

Брюссель, 14 Августа.

Новые министры собрались въ первый разъ на совѣщаніе 13 с. м. Они сообщили циркулярномъ губернаторамъ провинцій свои политическія мнѣнія, и по сему случаю въ журналѣ *Independance* пишутъ, что послѣ преобразованія кабинета, онъ переходитъ

нурзѣа чаще протіво нѣй жале. Со заі највіоої прыечнито сі до обуренія Хієзны, то подроі, коіа јей маі пред двіома латы з панна Лузы до Косрыки, одбыі і на коіау взіаі таке своје двіе најстарше коіки. Допіеро пред мієіацем удаіо сіе Хієзніе оіаіаіаіе выдаленіе панну Лузы зе свего дому. Хіаіеіе зараз по свѣм прыечюу до Парыжа, дня 17 сьерпня в вієчор, одвїдзіі в товарыствіе двіох свых коіек панну Лузы, не wspomnawszy nie Хієзніе, коіа гды сіе довідзіаіа о тѣм, гвалтовне чынїа му wyrzuty.

— W tegorocznej summie dodatkowego kredytu, znajdujemy, prócz zezwolonych 48,000 fr. na krzyże i wstęgi Legii honorowej, jeszcze nowych 55,676 fr. na zakupienie samego materiału do ozdób pomienionych. Na to dz. *Sic'ele* czyni uwagę, iż do 9,938 kawalerów Legii Honorowej, utworzonych od roku 1842 do 1846, przybyło świeżo 1,359 nowych; przeto sam obecny Soult-Guizotowski gabinet mianował już 11,297 dygnitarzy, komandorów oficerów i kawalerów tegoż orderu.

Dnia 26 sierpnia.

Doniesienie o śmierci Xięcia Praslin, tegoż samego wieczora, kiedy ta nastąpiła, posłano do zamku Eu. W pałacu Luxemburskim i w hotelu Ministerstwa sprawiedliwości, onegdaj i wczoraj, odbywano konferencye i narady. Wczoraj, przed południem, od godziny 10, Prezes Izby Parów, Xiążę Pasquier, bawił długo u Ministra sprawiedliwości P. Hebert. Dziś, po południu, miała się zebrać rada ministerjalna, aby postanowić o prośbie rodziny Praslin, względem wydania jej ciała Xięcia. Słychać, że postanowiono, aby ciało jego, tej nocy, bez żadnej wystawy, pochowane zostało na cmentarzu Montparnasse. Prosty kamień, bez wyrażenia nazwiska i żadnego napisu, ma grób jego pokrywać.

— Panna Luzy ciągle jest ściśle trzymaną w *Conciergerie*; wolno jej tylko używać codziennę dwugodzinnę przechadzki po podwórzu zajęcia. Wydaje się być znużoną i zamysłoną. Twarz ma bardzo bladą. Powodem do zajęcia między małżonkami, które śmierć Xięzyny Praslin poprzedziło, miał być bukiet kwiatów, który Xiążę, zaraz po swém do Parыжа przybyciu, posłał panuie Luzy. Podług zdania lekarzy, zamordowana miała pięć ran na szyi, każda na pięć do sześciu centymetrów długości. Ciało jej, ramiona i ręce, miały na sobie ślady mniej więcej głębokich uderzeń sztyletem. Ręka jedna była przebita, a palec tejże prawie odcięty. Widoczna jest rzeka, że nieszczęśliwa usiłowała mordercze żelazo wyrwać z ręki zabójcy lub przynajmniej od siebie oddalić; gdyż nie tylko dłonie, ale i z wierzchu ręce są okryte ranami, które też od sztyletu zdają się pochodzić.

— Czytamy w *Journal des Débats*: „Podług najświeższych doniesień z Madrytu, Marszałek Narvaez, Xiążę Valencyi, został upoważniony przez Królowę do utworzenia nowego gabinetu.“

Англія.

Лондонъ, 19 сьерпня.

Крѣлова з маізонкіем свым і дїєімі: Хієііем Валїі і Хієіічнцкѣ настѣпчынїа, в товарыствіе Хієііа Leiningen, Хієііа і Хієіізы Norfolk, Hrabiego Grey, Wice-Hrabiny Jocelyn, Jenerala Majora Wemys і Sir James Clarka, w Sobotę, 21-go b. m. przybyła do Laggan, siedliska Margrabiego Abercorn na Ardvreckin.

— Infant Don Juan Hiszpański, młodszy brat Hr. Montemolin, przybył tu wczoraj i odjechał natychmiast do opactwa Combermere, gdzie brat jego mieszka.

— Dnia 12 b. m. umarł tu w swoim miejskiem mieszkaniu, czcigodny JX Dr. Griffiths, rzymsko-katolicki Biskup dyecezyi Londyński.

Вьегіа.

Bruxella, 16 сьерпня.

Новї Мїнїстровіе зєбралї сіє по раз пїєрwszy на радѣ дня 13-го б. м., і увїадомїлї околїнкїем Gubernatorów провинцїи о своїх засадах; з тєго поводудзїєннїк *Independance* ошвїадєча, зє по змїанїє габїнєту, прєчєходзї на стронѣ мїнїстерїалнѣ. Мовїа, зє Мї-

на сторону министровъ. Говорятъ, что министры на-
мѣрены созвать провинціальныя штаты Фландри, для
совѣщаній о способахъ къ скорому и дѣятельному у-
лучшенію состоянія этихъ провинцій. Отъ этой мѣ-
ры ожидать должно благоприятныхъ послѣдствій, если
только министерство исполнитъ свое намѣреніе.

— Железная дорога изъ Антверпена въ Гентъ от-
крыта для публики на всемъ своемъ протяженіи.

— Въ деревнѣ Скоккель случилось печальное про-
исшествіе: Баронъ Мертенсъ, отправившись послѣ об-
ѣда въ паркъ на прогулку, замѣтилъ двоихъ дѣтей,
игравшихъ на улицѣ. Раздосадованный этимъ, онъ
схватилъ ружье, и старшаго изъ дѣтей, семилѣтняго
мальчика, убилъ на мѣстѣ. Баронъ тотчасъ удалился
въ замокъ; судебное слѣдствіе уже началось. Что его
заставило совершить это преступленіе, донынѣ неиз-
вѣстно.

Швейцарія.

Во многихъ французскихъ журналахъ помѣще-
но слѣдующее письмо изъ Берна, отъ 13-го Августа:
„Въ Бернѣ много говорятъ о нотѣ лорда Палмер-
стона, переданной президенту сейма англійскимъ по-
вѣреннымъ въ дѣлахъ, на аудіенціи, которая потребо-
вана и дана 12-го с. м., въ полдень. Въ сущности,
вотъ содержаніе этой ноты: 1) Англія не станетъ вмѣ-
шиваться въ дѣла Швейцаріи; 2) Швейцарія имѣетъ
право устроить свои внутренія дѣла, какъ ей кажет-
ся лучше; 3) Англія полагается на энергію нынѣшня-
го президента сейма и вѣритъ, что онъ заставитъ
уважать сдѣланныя сеймомъ постановленія.“

— Швейцарскій сеймъ, въ засѣданіи 16 Августа,
принялъ резолюцію чрезвычайной важности, назна-
чивъ комиссію для разсмотрѣнія вопроса объ осно-
вномъ законѣ.

Италія.

Римъ, 6 Августа.

Къ дѣламъ христіанской любви Пія IX, надобно
преимущественно отнести примиреніе обѣихъ столицъ
церковной области: Рима и Болоньи, которыя съ пе-
запамятныхъ временъ находились во взаимной враждѣ.
Болонья предупредила въ этомъ примиреніи старшую
сестру свою, препроводивъ къ ней въ залогъ любви и
мира тотъ богато вышитый штандартъ, кото-
рый нынѣ, при учрежденіи національной гвардіи, получилъ важ-
ное назначеніе. Чтобы достойнымъ образомъ отбла-
годарить на это Болонцевъ, здѣсь учредилось обще-
ство изъ знатныхъ лицъ, которое вознамѣрилось пре-
проводить къ нимъ символъ братской любви. Но что
могло быть болѣе соответственнымъ сей дѣли, какъ
не изображеніе Пія IX? Камилъ Пиштруччи, знаме-
нитый ваятель, получилъ лестное порученіе сдѣлать
изъ мрамора бюстъ Его Святѣйшества. Нынѣ бюстъ
сей конченъ; онъ отличается удивительнымъ сход-
ствомъ, и въ отношеніи отдѣлки приобрѣлъ общее одо-
бреніе. На дняхъ Его Святѣйшество удостоилъ своимъ
посѣщеніемъ мастерскую сего артиста, и опер-
шись о пьедесталъ бюста, украшенный гербами обѣихъ
городовъ, снисходительно разговаривалъ съ артистомъ
и объявилъ ему за его работу совершенное свое удо-
вольствіе.

— Заключеніе извѣстнаго Дженуаро, называюща-
гося также Дженуарачіо, трастевринскаго зачинщи-
ка безпокойствъ со временъ Григорія, можетъ про-
извести важныя послѣдствія. Вскорѣ послѣ него ар-
рестованъ былъ также его соучастникъ, Мертудетто,
который также запитанъ не однимъ кровавымъ пре-
ступленіемъ. Даже арестовали слишкомъ десять че-
ловѣкъ карabinieri. Нашли бомбу, начиненную
двумя фунтами пороха, которую на прошедшей не-
дѣлѣ хотѣли бросить въ средину процессіи, которая од-
нако совершена была благополучно, и на которой, какъ
извѣстно, находились кардиналъ статс-секретарь и
временный Римскій губернаторъ, Моранди.

7 Августа.

Реформа продолжается постоянно по всемъ вѣ-
домствамъ государственнаго управленія. Недавно из-
дано новое постановленіе относительно булочниковъ, и
опредѣлены надсмотрщики, долженствующія наблюдать
за строгимъ исполненіемъ онаго. Вскорѣ также послѣ-
дуетъ большая реформа по учрежденію тюремъ, ко-
торыя донынѣ находились въ самомъ жалкомъ состоя-

ніи. звалия радę провінціална обојѣј Фландри,
w celu naradzenia się nad sposobami, mogąciami najspiesz-
niej i najskuteczniej wpłynąć na polepszenie stanu tych
provincyi. Po tym kroku spodziewać się należy najpo-
myślniejszych wypadków; gabinet zaś spełni daną w swoim
programacie obietnicę.

— Cała przestrzeń drogi żelaznej od Antwerpii do Gan-
daw, dla publiczności otworzoną została.

— We wsi Skockel zdarzył się smutny wypadek: Ba-
ron Mertens, udając się po obiedzie do parku na przecha-
dzkę, postrzegł dwoje dzieci bawiące się na ulicy. Roz-
gniewany tѣm, porywa strzelbę i starsze z nich, 7-letnie-
go chłopca, na miejscu trupem kładzie. Baron oddalił się
natychmiast z zamku; śledztwo sądowe się rozpoczęło.
Co go do tѣj tѣj zbrodni skłoniło, dotąd niewiadomo.

Швајцарія.

W wielu dziennikach francuzkich umieszczono na-
stępujący list z Bernu, pod d. 13 sierpnia: „W Bernie
wiele rozprawiają o nocie Lorda Palmerstona, wręczonej
Prezesowi Sejmu przez angielskiego pełnomocnika, na
posłuchaniu, którego tenże żądał i otrzymał d. 12 lipca
o południu. Oto jest w krótkości treść tѣj noty: 1) An-
glia mieszać się nie będzie w interessa Szwajcaryi; 2)
Szwajcaryja ma prawo urządzać swoje interesa jak się jej
zdaje najlepiej; 3) Anglia ufa energii terażniejszego Pre-
zesa Sejmu, i wierzy, że będzie umiał zjednać poszanowa-
nie dla postanowień Sejmu.“

— Szwajcarski Sejm, na posiedzenia d. 16 sierpnia, u-
chwalił postanowienie nadzwyczajnej ważności, wyznacza-
jąc Komisją do roztrząszenia kwestyi o prawie zasadni-
czem Związku.

Вавошъ.

Рымъ, 6 сiерпня.

Do cudów, jakich Pius IX dokazał przez swoją do-
broć i miłość chrześciańską, należy przedewszystkiem po-
jednanie obu stolic Państwa Kościelnego: Rzymu i Bolo-
nii, które od wieków zostawały z sobą we wzajemnych nie-
przyjaznych stosunkach. Bolonia uprzedziła w tѣm star-
szą swoją siostrę, przesyłając jej w zakład miłości i zgody,
ową bogato haftowaną chorągiew, która teraz przy urzą-
dzeniu gwardyi narodowej wyższe otrzymała znaczenie.
Dla wyzwajennienia się Bolonii, zawiązało się tu towarzy-
stwo znakomitych osób, które postanowiło przestać Bolo-
ńczykom symbol miłości braterskiej. Coż mogło być na ten
cel stosowniejszego, jak wizerunek Piusa IX? Kamil Pi-
strucci, znakomity rzeźbiarz, otrzymał zaszczytne pole-
cenie zrobienia z marmuru popiersia Jego Świątobliwości.
Popiersie to zostało właśnie ukonczone, odznacza się ude-
rzającym podobieństwem, i pod względem wykonania
zyskało tu powszechne pochwały. W tych dniach, sam
Ojciec św. zaszczycił swemi odwiedzinami pracownię tego
artysty, i wsparty się o piedestał, ozdobiony kolorowemi
plytami marmurowemi oraz herbami obu miast, rozmawiał
uprzejmie z artystą i oświadczył mu zupełne zado-
wolenie z jego roboty.

— Увѣзненіе глоснаго Генуаро, званого также Гену-
арачіо, трастевринскаго пруводзѣцу луду з часоу Грег-
горза, важне мѣчѣ може наступности. Мерлузетто, спол-
ник его, на котрымъ цязы также не одно кроваве прѣ-
стѣпство, вкратце по нимъ досталъ сѣ до вѣзненія. Nawet
kilkunastu karabinieri uwięziono podobnie. Znalezi-
ono także dwoma funtami prochu naładowaną bombę, która
w przeszłą niedzielę miała być rzuconą pośród processyi,
która się jednak szczęśliwie odbyła, a na której, jak wiadomo,
znajdowali się Kardynał Sekretarz Stanu i tymczasowy
Gubernator Rzymu, Morandi.

Дня 7 сiерпня.

Сзынносч на drodze реформы, trwa ciągle we wszyst-
kich wydziałach administracyi. Wydanęm zostało nowe
rozporządzenie względem piekarzy, i ustanowieni publicz-
ni dozorey, mający czuwać nad ścisłem jego wypełnie-
niem. Ma być też wkrótce zaprowadzona wielka reforma
w urządzeniu więzień, które się dotąd w opłakanym znaj-
dowały stanie, i dopiero od wstąpienia na tron Piusa IX,

нии. и только со вступленія на престолъ Пія IX получили улучшение въ нѣкоторыхъ частяхъ своихъ. Одно пониженіе пошлины съ соли, уменьшило доходъ до 25,000 скуди; но за то можно допустить, что количество потребляемой въ церковной области соли, обходится нынѣ потребителямъ дешевле вдвое или и больше. Для учрежденія національной гвардіи въ провинціяхъ, назначена особая комиссія.

— Число періодическихъ изданій увеличивается здѣсь со дня на день; вчера вышелъ первый номеръ новой политической газеты.

— Удаленіе гоф-маршала (*Maggiordomo*) и немедленное назначеніе его преемника составляетъ такое необыкновенное обстоятельство, что подаетъ поводъ къ разнымъ толкамъ на счетъ побудительной причины этой мѣры, хотя съ достоверностію ничего дониндѣ не извѣстно.

— Государственнымъ казначеямъ наименованъ монс. Морикки, коего общая молва, за нѣсколько предъ симъ дней, назначала, то въ Англію, то въ Константинополь, то во-кругъ свѣта. Этотъ выборъ возбуждаетъ большія надежды.

— Дѣло о заключенныхъ заговорщикахъ подвигается впередъ подъ вѣдѣніемъ Монс. Моранди. Аресты постоянно продолжаются. Губернаторъ принимаетъ уже посѣтителей въ 6 часовъ по полуночи, а въ 11 часовъ по полудни онъ еще занятъ въ кабинетѣ. Всѣ его помощники трудятся съ такимъ же усердіемъ.

9 Августа.

Съ итальянскихъ границъ сообщаютъ отъ 15-го Августа: Утверждаютъ съ достоверностію, что англійское правительство препроводило австрійскому кабинету ноту, въ которой объявляетъ себя противъ интервенціи въ церковной области, и объясняетъ какія произошли бы запутанности, если бы Франція укрѣпилась на какомъ либо прибрежномъ пунктѣ сей страны. Въ заключеніе лордъ Пальмерстонъ говоритъ, что англійское правительство не можетъ быть равнодушнымъ зрителемъ этихъ событій, и должно предпринять мѣры, которыхъ требуютъ обстоятельства.

Въ отвѣтъ на это, Австрія сослалась на обстоятельства, происшедшія въ Португаліи, объявляя при этомъ, что она рѣшится на интервенцію въ крайнемъ только случаѣ, то есть тогда, когда событія въ церковной области нарушатъ спокойствіе въ ея владѣніяхъ. Въ такомъ случаѣ ничто не удержало бы ее отъ мѣры, которой требуетъ сохраненіе собственныхъ владѣній. Такого же рода объявленіе, Австрія препроводила также Парижскому и Римскому кабинетамъ.

— Всѣмъ иностраннымъ миссіямъ сообщена нота статс-секретаря, протестующая противъ появленія австрійскихъ войскъ въ Феррарѣ; занятіе этимъ войсками цитадели основано на вѣскомъ трактатѣ.

Испанія.

Мадридъ, 6 Августа.

Здѣсь отыскиваютъ сочинителя возмутительной прокламаціи, которая отъ имени Короля Д. въ Франциска призываетъ народъ къ испроверженію всего существующаго порядка вещей. Прокламація эта была напечатана, и при безиминномъ письмѣ препровождена къ Королю, который отослалъ ее къ министру внутреннихъ дѣлъ. Въ слѣдствіе сего велѣли подвергнуть строгому обыску всѣ типографіи столицы, какъ для отысканія сочинителя сей прокламаціи, такъ равно и для воспрепятствованія дальнѣйшему распространенію оной.

— У насъ произошло еще нѣсколько другихъ сценъ кровопролитной драмы, которую Каталонскій генералъ-капитанъ приказываетъ представлять „въ угроженіе арміи.“ Въ Матаро находилось 5 человекъ карлистовъ, захваченныхъ въ плѣнъ, которые имѣли быть расстрѣляны. Жители сжалившіеся надъ участіемъ несчастныхъ, кои, какъ оказалось, не пролили еще ни одной капли крови, обратились къ генералъ-капитану съ просьбою о помилованіи. Этимъ плѣнниковъ, по обыкновенію, приговаривали уже къ смерти въ темномъ придѣлѣ, какъ генералъ-капитанъ велѣлъ извѣстить ихъ, что во вниманіе къ ихъ юности и незначительности вины, даруетъ имъ жизнь. Несчастные, будучи убѣждены въ неминуемой смерти, столь сильно были поражены симъ радостнымъ извѣщеніемъ, что оказалась необходимость открыть имъ кровь. Между тѣмъ когда ихъ родственники прибыли въ заклю-

въ нѣкоторыхъ случаяхъ ослѣпленные остались. Само знѣніе podatku od soli, umniejszilo skarbowi dochodu o 25,000 skudów; ale też można przypuścić, że ilość spożywaną soli w Państwie Rzymskim, dwa, albo i więcej razy tyle mniej teraz spożywającym kosztuje. Do urzędzenia gwa dji narodowej po prowincjach wyznaczoną została osobna Kommissya.

— Liczba pism peryodycznych powiększa się tu ciągle; wczoraj znowu zaczęło wychodzić nowe politycznej treści.

— Usunięcie Marszałka dworu (*Maggiordomo*) i mianowanie zaraz jego następcy, jest tu rzeczą tak niezwykłą, iż naturalnie różnego rodzaju pogłoski starają się wyjaśnić tego przyczynę; lubo z pewnością nie dotąd nie jest wiadomo.

— Podskarhim mianowany został Monsignore Morichini, którego wieść przeznaczala przed kilku dniami, to do Anglii, to do Konstantynopola, to na podróż wizytacyjną na około świata. Wybór ten obudza wielkie nadzieje.

— Process przeciwko uwięzionym spiskowym postępuje czynnie pod przewodnictwem P. Morandi. Uwięzienia trwają ciągle. Wspomniany Gubernator przyjmuje odwiedziny już o godz. 6 z rana, a wieczorem o godz. 11 można go jeszcze zastać przy biurku. Wszyscy jego pomocnicy pracują z równą gorliwością.

Dnia 9 sierpnia

Od granic włoskich piszą pod d. 15 sierpnia do gazety *Manheimskiej*: Zapewniają stanowczo, że rząd angielski przesłał gabinetowi austriackiemu notę, w której oświadcza się przeciw interwencji w Państwie Kościelnem i wyказuje, jakieby mogły wynikać zawiakania, gdyby Francya usadowiła się na jakim punkcie przybrzeżnym tegoż kraju. Lord Palmerston dodaje w końcu, że rząd angielski nie może pozostać spokojnym widzem tych wypadków, ale że musi przedsięwziąć środki, jakich okoliczności wymagają.

W odpowiedzi Austria miała przypomnieć okoliczności zaszłe w Portugalii, oświadczając zarazem, że nie przystąpi do interwencji, chyba tylko w ostateczności, gdyby wypadki w Państwie Kościelnem naruszyły spokojność w jej krajach. W takim atoli przypadku, nieby ją nie wstrzymało od kroku, jakiegoby wymagało zachowanie własnych jej krajów. Podobne deklaracye miała Austria przesłać także gabinetom Paryżkiemu i Rzymskiemu.

— Wszystkim zagranicznym poselstwom doręczoną została nota okólna Sekretaryatu Stanu, protestująca przeciw ukazaniu się wojska austriackiego w mieście Ferrarze; że cytadella zajęta jest przez też wojska, to zasada się, jak wiadomo, na traktacie Wiedeńskim.

Hiszpania.

Мадридъ, 6 sierpnia.

Sledzą tu autorów buntowniczej odezwy, która w imieniu Krola Don Franciszka, wzywa lud do stracenia i obalenia całego istnacego rzeczy porządku. Sama odezwa była drukowana, i przy bezimiennym liście przesłana Królowi, który ją odesłał Ministrowi spraw wewnętrznych. W skutek tego kazano przetrząsnąć wszystkie drukarnie stolicy, częścią dla wysledzenia autorów tego pi-sma, częścią też dla zapobieżenia dalszemu jego rozszerzaniu.

— Słychać znowu o kilku nowych scenach krwawej dramy, którą Jeneralny Kapitan Katalonii „dla zaspokojenia armii“ przedstawiać każe. W Mataro znajdowało się pięciu ujętych Karlistów, którzy mieli być rozstrzelani. Mieszkańcy, ulitowawszy się nad smutnym losem tych nieszczęśliwych, którzy, jak się okazało, do owego czasu ani kropli krwi jeszcze nie rozleli, udali się do Jeneralnego Kapitana z prośbą o ulaskawienie. Jenców tych, według zwyczaju, przygotowywano już na śmierć w ciemnej kaplicy, gdy Jeneralny Kapitan zawiadomił ich, że przez wzgląd na ich młodość i małe przewinienie, życie im daruje. Nieszczęśliwi, pewni będąc śmierci, tak mocno wzruszeni zostali tą radośną nowiną, że im krew puścić musiano. Tymczasem, gdy krewni ich przybyli do więzienia, aby ich uściskać, Jeneralny Kapitan otrzymał wiadomość o zamordowaniu przez Karlistów owych 15 żoł-

ченіе, чтобы обилъ ихъ, генераль-капитанъ получилъ извѣстіе объ умерщвленіи карлистами при Манресѣ 15-ти солдатъ, о коихъ мы уже сообщили. Въ слѣдствіе сего онъ тотчасъ приказалъ разстрѣлять вышеупомянутыхъ пяти уже помилованныхъ было карлистовъ. И такъ снова привели ихъ въ тотъ же придѣлъ, гдѣ еще разъ они должны были вынести весь ужасъ приготовленія къ смерти. 31-го числа ихъ разстрѣляли въ Матаро.

— По поводу сихъ происшествій въ одномъ изъ прогрессистскихъ журналовъ сказано слѣдующее: „Мы краснѣемъ отъ стыда при одной мысли, что военный начальникъ высокой степени, армія кою несправедливо сильнѣе борющагося съ нимъ непріятеля, подавляя голосъ совѣсти и состраданія, въ XIX столѣтіи совершила столь варварское дѣло, и представила Европѣ такое кровавое зрѣлище. Мы должны признаться, что каталонскій генераль-капитанъ, Павія, давая приказаніе разстрѣлять пѣльниковъ, поставилъ себя на ряду, относительно безумія и варварства, съ тѣмъ карлистскимъ начальникомъ, который захваченныхъ солдатъ велѣлъ разстрѣлять въ Лакуиѣ.“ Журналы партіи модерасовъ (именовать оную умѣреннымъ, значило бы обезчестить это слово), напротивъ одобряютъ великодушіе генерала Павіа за то, что онъ не велѣлъ разстрѣлять женщину, сынъ коей командуетъ карлистскимъ отрядомъ.

— 28 числа м. м., въ 11 часовъ по полудни, здѣсь ощущено было легкое землетрясеніе. Такъ же землетрясеніе и въ то же время чувствуемо было въ Севильѣ, гдѣ имъ повреждено нѣсколько домовъ.

7 Августа.

Бывшій монастырь Картузовъ въ Пауларѣ стоитъ на высочайшемъ горномъ хребтѣ среди огромныхъ лѣсовъ. Чтобы достигнуть до этого монастыря единственною, проведенною къ нему, тропинкою, необходимо употребить пять часовъ времени. Съ другихъ сторонъ монастырь сей недоступенъ, по причинѣ окружающихъ его дремучихъ лѣсовъ, наполненныхъ дикими кабанами, а также скаль и овраговъ, въ коихъ снѣга никогда не таютъ. Пауларскіе Картузы воспитала особую породу небольшихъ лошадокъ, на коихъ, хотя и не безъопасности, можно взбираться на эти скалы, и такимъ образомъ совершить путь изъ Илденфонсо въ Пауларъ въ продолженіи 2 часовъ. Описание опасностей этого пути возбуждало въ королевѣ желаніе совершить подобную поѣздку, и не смотря на всѣ представленія, она рѣшилась исполнить сіе намѣреніе. Министръ просвѣщенія, Интендантъ двора, Гросмейстеръ двора, генералы: Серрано, Каминеро и баронъ Каронделеть, а также кабинетный секретарь Вега и первый драматическій артистъ, пребывающій въ Илдефонсо, приглашены были Королевою для сопутствія. Сама Королева ѣхала на маленькой лошаdkѣ, и дозволила опытнымъ проводникамъ ѣхать подлѣ себя, чтобы въ самыхъ опасныхъ мѣстахъ они не могли вести лошадь. Напрасно обращали ея вниманіе на то, что шелковое ея платье будетъ изорвано въ густомъ лѣсу, чрезъ который должна проѣзжать; напрасно министръ просвѣщенія представлялъ опасность, которой она можетъ подвергнуться въ случаѣ встрѣчи съ кабаномъ. Свита двинулась. Въ опустѣломъ монастырѣ предположено было провести ночь. Королевѣ ни одна дама не сопутствовала.

— Министръ внутреннихъ дѣлъ, Бенавидесъ, посѣтилъ вчера Короля, который въ Прадо постоянно охотится за кроликами. Цѣлю сего посѣщенія было совѣщаніе относительно примиренія Короля съ Королевою. Лица, знающія характеръ и образъ мыслей Короля, утверждаютъ, что онъ согласился бы на всѣ условія примиренія, лишь бы ему предоставлено было право учрежденія этикета во дворцѣ.

— Совершенное примиреніе между Эспартеромъ и дворами, а потомъ его вызовъ въ Испанію, по видимому, уже близки; сегодня говорятъ здѣсь, съ достовѣрностію, что правительство велѣло уплатить ему 25,000 пиастровъ въ счетъ причитающагося ему пенсіона, по званію намѣстника Королевства.

нирью под Манресу, и в skutek tego, wbrew danemu słowu, kazał rozstrzelać tych pięciu, już ułaskawionych Karlistów. Znowu tedy przeprowadzono ich do kaplicy mgiełczyńskiej, gdzie raz jeszcze znieść musieli całą okropność przygotowań do śmierci. Dnia 31 rozstrzelano ich w Mataro.

— Z powodu tych wypadków, mówi dziś jeden z progressystowskich dzienników: „Rumienimy się ze wstydu, myśląc, że dowódca wojskowy wysokiego stopnia, którego armia niekończenie silniejszą jest od nieprzyjaciela z którym walczy, tłumąc głos sumienia i ludzkości, dopuścił się w wieku XIX czynu barbarzyńskiego, przedstawiając ucywilizowanej Europie tak krwawe widowisko. Przyznać musimy, że Jenerałny Kapitan Katalonii, Pavia, wydając rozkaz rozstrzelania tych jeńców, postawił się na równym stopniu głupoty i barbarzyństwa z owym naczelnikiem Karlistowskim, który zabranych żołnierzy w Lacuna rozstrzelać kazał.“ Dzienniki stronnictwa moderatów, (nazywając je umiarkowanymi, byłoby zhańbić znaczenie tego wyrazu), chwalać przeciwnie wspaniałomyślność Jenerała Pavia, za to, że nie kazał rozstrzelać kobiety, której syn dowodzi oddziałem Karlistowskim.

— Dnia 28 z. m. o godzinie 11-jej wieczorem, dało się tu czuć lekkie trzęsienie ziemi. Toż samo wstrząśnienie objawiło się o tym samym czasie w Seville; kilka domów zostało w skutek tego uszkodzonych.

Dnia 7 sierpnia.

Klasztor po Kartuzach w Paular, stoi na najwyższym szczycie góry, pośród strachem przejmującej puszczy. Aby przebyć zwyczajną drogę, do tego klasztoru prowadzącą, potrzeba 5 godzin czasu. Ze wszystkich innych stron, utrudniają przystęp gęste, dzikami zapelnione lasy, strome skały i głębokie przepaści, w których śnieg nigdy nie topnieje. Kartuzi z Paular wyhodowali oddzielną rasę małych koni, na których, lubo nie bez niebezpieczeństwa, można się tylko na te skały wdrapywać, i tym sposobem odbyć drogę z Hldefonso do Paular w przeciągu tylko 2 godzin. Opis niebezpieczeństw tej drogi napętuł Królowę taką żądzą zrobienia tej wycieczki, iż pomimo wszelkich przedstawień, postanowiła ten zamiar wykonać. Minister oświecenia, Intendent pałacu, W. Mistrz dworu, Jenerałowie: Serrano, Caminero i Baron Carondelet, Sekretarz gabinetowy Vega i pierwszy artysta trupy aktorskiej, goszczącej w Hldefonso, wezwani zostali przez Królowę do towarzyszenia jej. Sama Królowa jechała na jednym z owych wyżej wspomnianych koników, nie dozwoliwszy nawet doświadczonym przewodnikom jechać przy sobie, aby w najniebezpieczniejszych miejscach konia prowadzić mogli. Napróżno zwracano jej uwagę na to, że jedwabna jej suknia podrze się na kawałki w gęstwinach lasu, przez które przejeżdżać musi; napróżno Minister oświecenia wystawiał niebezpieczeństwa, na jakie wystawić by ją mogło spotkanie się z dzikami. Orszak ruszył. Chciano koniecznie przenocować w opustoszałym klasztorze. Królowej nie towarzyszyła żadna z dam.

— Benavides, Minister spraw wewnętrznych, odwiedził wczoraj Króla, który ciągle przebywa w Pardo i bawi się polowaniem na króliki. Celem tych odwiedzin miała być narada względem pojednania się Króla z Królową. Osoby, znające dobrze charakter i sposób myślenia Króla, zapewniają, że podpisałby wszelkie warunki zgody, byleby mu tylko zostawiono prawo urządzenia etykiety w pałacu.

— Zupełne pojednanie pomiędzy Esparterem i dworem, a potem jego przywołanie do Hiszpanii, zdaje się być bliżkiem; dziś mówią tu z pewnością, że rząd wydał rozkaz, aby mu wypłacono 25,000 pиастровъ на rachunek jego zaległej pensyi jako Namiestnika Królestwa.

Sprostowanie omyłki druku. W N. 65, na stronie tytułowej, wiersz 8, zamiast *Xiądz Mateusz Wołoczewski*, czyt. *Xiądz Maciej Wołoczewski*.

WILNA, w Typ. O. Głuckberga—Pecz. pozwol. 2-go Сентября 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.